

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1940 kl. 10 f. m.

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, Nr 1, i anledning av väckt motion, om utredning rörande åskskydd för landsbygdens behov.

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott *Motionen.* hänvisad motion, nr 199, har herr *Johansson* i Mysinge m. fl. hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Majt hemställa om allsidig och förutsättningslös utredning avseende ett för landsbygdens behov lämpligt avpassat, billigt och effektivt åskskydd.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttranden över motionen från *Yttranden.* Institutet för högspänningsforskning, lantbruksstyrelsen och socialstyrelsen samt dessutom berett hushållningssällskapen i Östergötlands, Malmöhus och Hallands län, efter hörande av egnahemsnämnden i länet, samt Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Småbrukarnas riksförbund, Lantmännens byggnadsförening, Landsbygdens ömsesidiga brandförsäkringsbolags förening, Södermanlands läns brandförsäkringsbolag, Östergötlands läns brandstodsbolag, Oxie, Skytts och Wemmenhögs härads brandförsäkringsförening och Skaraborgs läns brandförsäkringsförening tillfälle att inkomma med yttrande.

Institutet för högspänningsforskning vitsordar uppgiften i motionen, att vårt land är efterblivet i fråga om åskskydd, och framhåller, att dylikt skydd aktualiseras i och med den ökade mekaniseringen av lantbruksdriften. Ett stort antal av de förefintliga åskledarna uppgivas dessutom vara felaktigt utförda. I institutets yttrande redogöres därefter för hur arbetet bedrives samt att institutet trätt i förbindelse med de försäkringsbolag, hos vilka lantgårdar i huvudsak äro försäkrade, varvid det visat sig nödvändigt att bedriva upplysnings- och propagandaverksamhet för att hos vederbörande försäkringsorganisationer klargöra betydelsen av att frågan om åskskydd för lantgårdar alltmera beaktades. Det har föreslagits, att en intensiv masspropaganda skulle igångsättas för införande av åskledare på lantgårdar, men institutet har avrått från en sådan åtgärd, emedan först måste finnas tillgång till vältränade ingenjörer och

tränade yrkesarbetare, vartill kommer, att erfarenheten visat, att på nuvarande stadium det icke vore riktigt att tillråda en allmänt genomförd normalisering av åskledarmateriel, enär tillräcklig erfarenhet ännu icke vunnits om vilken anläggning, som i olika fall vore den lämpligaste.

Lantbruksstyrelsen och socialstyrelsen avstyrka bifall till motionen, varvid socialstyrelsen anser, att främst brandstodsbolagen böra taga sig an ifrågasvarande angelägenhet.

De tillfrågade hushållningssällskapen tillstyrka alla, att en utredning måtte komma till stånd.

Sveriges lantbruksförbund anser, att en utredning bör omfatta landsbygdens brandskydd och dess ändamålsenliga organisation över huvud taget. Riksförbundet landsbygdens folk och Småbrukarnas riksförbund tillstyrka båda utredning liksom Lantmännens byggnadsförening, som dock anser, att frågan om åskskydd endast är en detalj i ett större sammanhang, nämligen samtliga brandskyddande åtgärder. Landsbygdens ömsesidiga brandförsäkringsbolags förening understryker likaledes betydelsen av att brandrisken uppmärksammas vid byggnaders uppförande. De brandförsäkringsbolag, som inkommit med yttrande, tillstyrka motionen.

Utskottet. Såvitt av Institutets för högspänningsforskning yttrande framgår finnes ännu ingen för alla förhållanden lämplig åskledaranläggning, varför institutet, som härvidlag måste anses som alldeles speciellt sakkunnigt, icke anser sig kunna tillråda någon allmänt genomförd normalisering av åskledarmateriel. Det synes utskottet under sådana förhållanden heller icke kunna leda till något för landsbygdens skydd mot åskfara gynnsamt resultat, om en statlig utredning nu igångsattes. Först torde nämligen för olika behov och orter lämpliga anläggningar böra utexperimenteras. Utskottet förutsätter härvid, att de närmast berörda, främst de olika brandförsäkringsbolagen, lämna sin medverkan, då denna angelägenhet huvudsakligast torde beröra dem.

Härav torde jämväl följa, att anläggning av åskskydd såsom beredskapsarbete tillsvidare ej är att förorda, då härtill krävas dels lämpliga former för anläggningen och dels specialutbildad personal, varav tillgång till synes ännu ej föreligger eller gärna kan föreligga.

Med hänsyn till att i motionen endast yrkas utredning avseende ett för landsbygdens behov lämpligt avpassat, billigt och effektivt åskskydd, saknar utskottet anledning att ingå på frågan om de allmänt brandskyddande åtgärder, som i åtskilliga inkomna yttranden förts på tal.

Utskottet får alltså hemställa,

att motionen II:199 ej måtte till någon andra kammarens
åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 mars 1940.

På utskottets vägnar:

KARL MÄLER.

Närvarande: herrar *Müler*, *Birke**, *Meijer**, *Larsson* i Julita, *Johansson* i
Mysinge, *Johansson* i Öckerö, fru *Björck**, herrar *Nilsson* i Norr-
långträsk, *Jacobson* och *Norup**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

RESERVATION

av herr *Johansson* i Mysinge.
